

MODULI YA UFUNDISHAJI WA KIDIJITALI YA GEAVET KWA WANAWAKE KATIKA BIASHARA ENDELEU YA KILIMO NA UJASIRIAMALI

INAWEZA KUTOLEWA 4.2

NAMBARI YA MRADI WA GEAVET IO1129027

"UBORA WA KIJANI ULIOJUMUISHWA KATIKA MFUMO EKOLOJIA WA
ELIMU NA MAFUNZO WA AFRIKA"

Kanusho: Inafadhiliwa kwa Pamoja na Umoja wa Ulaya. Hata hivyo, maoni na maoni yaliyotolewa ni ya waandishi pekee na si lazima yaakisi yale ya Umoja wa Ulaya au Wakala wa Utendaji wa Elimu na Utamaduni wa Ulaya (EACEA). Umoja wa Ulaya wala EACEA hawawezi kuwajibika kwa ajili yao.

ORODHA YA YALIYOMO

Dibaji	3
Orodha ya Vifupisho	5
Utangulizi	6
Sehemu ya 1: Ukuzaji wa Ujuzi kwa Mazoea ya Kilimo cha Kisasa	10
SEHEMU YA 1.1: Utangulizi wa Zana za Kidijitali katika Kilimo	10
Marejeleo	13
SEHEMU YA 1.2: Mbinu Bunifu za Kilimo na Zinazozingatia Hali ya Hewa	14
Marejeleo	21
SEHEMU YA 1.3.0: Kuongeza Uzalishaji na Mapato	22
Marejeleo	29
SEHEMU YA 1.4.0: Uchunguzi wa kesi halisi na zana shirikishi	30
1.4.1: Hadithi za Mafanikio kutoka Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara	30
1.4.2: MAFUNZO YA KISA KUTOKA nchi za EU na SSA	31
1.4.3: Uchunguzi shirikishi wa kesi: Jinsi zana za kidijitali zilivyowawezesha wanawake katika kilimo	36
1.4.4: Viungo vya Video: Hadithi halisi na mahojiano na wanawake waliofanikiwa	39
1.4.5: Shughuli ya Darasa	39
1.4.6: Maswali ya Tafakari	39
Sehemu ya 1.5: Uwiano na Mifumo ya Sera ya EU	40
Marejeleo	41
Sehemu ya 2: Ujasiriamali na Maendeleo ya Biashara	42
SEHEMU YA 2.1: MIPANGO YA BIASHARA NA MELEKEZO WA SOKO	42
2.1.1: Kuunda Mpango wa Biashara: Mambo Muhimu ya Kuanzisha Biashara ya Kilimo, Kuanzia Dhana Hadi Kutekelezwa	42
2.1.2: Mwelekeo wa soko: kuelewa masoko lengwa, mahitaji na mahitaji ya watumiaji	45
2.1.3: Jinsi wajasiriamali wanawake wa vijijini barani Ulaya na Kusini mwa Jangwa la Sahara walivyofanikiwa kuingia katika masoko ya ndani na ya kimataifa.	46
2.1.4: Shughuli: Kutengeneza kiolezo cha msingi cha mpango wa biashara kwa bidhaa au huduma ya kilimo.	47
SEHEMU YA 2.2: MIKAKATI YA MASOKO NA UWEKAJI CHAPA	48
2.2.1: Utangulizi wa Masoko: Misingi ya bei, chapa, na utangazaji kwa wanawake	

katika kilimo	48
2.2.2: Uuzaji Mtandaoni na Nje ya Mtandao: Kutumia mitandao ya kijamii na majukwaa ya kidijitali kwa ajili ya ukuaji wa biashara.	50
2.2.3: Changamoto za Masoko: Vikwazo vya masoko vya kijinsia na mikakati ya kuvishinda.	52
2.2.4: Shughuli: Kuunda mkakati rahisi wa masoko kwa ajili ya biashara ya kilimo ya ndani (ikiwa ni pamoja na mawazo ya mitandao ya kijamii).	54
2.3 Uongozi na Ushiriki katika Minyororo ya Thamani ya Kilimo	57
2.3:1 Kujenga Uongozi katika Kilimo	57
2.3:2 Kuimarisha Ushiriki katika Minyororo ya Thamani	60
2.3:3 Uongozi wa Wanawake katika Kilimo cha SSA	61
2.3:4 Shughuli: Zoezi la Kuchora Ramani ya Mnyororo wa Thamani	61
SEHEMU YA 2.4: Upatikanaji wa Ardhi, Fedha, na Rasilimali	63
2.4:1 Vikwazo vya Kisheria kwa Umiliki wa Ardhi	63
2.4:2 Vikwazo vya Kifedha na Suluhisho Jumuishi za Kifedha	64
2.4:3 Mikakati ya Kushinda Vikwazo	66
SEHEMU YA 2.5: ZANA ZA UFUNDISHAJI, USHAURI, NA UFUATILIAJI	69
2.5:1 Mbinu za Kufundisha	69
2.5:2 Mbinu za Kufundisha	70
2.5:3 Zana na Mazoezi ya Ufundishaji wa Vitendo	71
Marejeleo	75
2.6 Ulinganisho wa sheria za biashara EU na SSA (Wanawake)	76
2.6:1 Usawa wa Kisheria dhidi ya Wingi wa Kisheria	76
2.6:2 Upatikanaji wa Fedha na Dhamana	76
Marejeleo	77
Hitimisho	80

DIBAJI

Rasilimali hii ya kufundisha ni matokeo ya ushirikiano wenye makusudi na kimkakati kati ya GEAVET na timu ya washirika wake wa maendeleo. Kupitia kujitolea kwa pamoja katika kuwawezesha wanawake, mpango huu unaleta pamoja utaalamu, uvumbuzi, na maarifa ya vitendo ili kuunda zana inayoshughulikia changamoto za kipekee zinazowakabili wanawake kote Kusini mwa Jangwa la Sahara (SSA). Kwa kutumia zana za kidijitali, mbinu bora za kilimo, na mwongozo wa ujasiriamali, rasilimali hii inawapa wanawake ujuzi, kujiamini, na mikakati inayohitajika ili kustawi katika jamii zao, kuboresha maisha, na kuchangia kwa maana katika maendeleo ya ndani na kikanda. Kujitolea na maono ya pamoja ya washirika wote wanaohusika yanaonyesha juhudi za pamoja za kukuza ukuaji unaojumuishia jinsia, kukuza uvumbuzi, na kuendeleza maendeleo endelevu katika kanda nzima. Ushirikiano huu unaonyesha kwamba mashirika yanapofanya kazi pamoja kwa lengo moja, yanaweza kuunda rasilimali zenye athari zinazowawezesha watu binafsi na jamii sawa. Rasilimali hii haitatumika tu kama mwongozo wa vitendo lakini pia itawahamasisha wanawake kuchukua hatua, kubuni ndani ya shughuli zao za kilimo na ujasiriamali, na kuwa mawakala wa mabadiliko chanya katika jamii zao. Ni imani yetu kwamba kuwapa wanawake maarifa, zana, na fursa ni hatua muhimu kuelekea kujenga jamii zenye ustahimilivu, zinazostawi, na zenye usawa kote SSA.

Moduli hii imejikita kimsingi katika matokeo na maarifa kutoka kwa Deliverables 3.1 na 3.2, ambayo hutoa ushahidi muhimu na uchambuzi kuhusu mazingira ya sasa ya wanawake katika biashara ya kilimo kote Kusini mwa Jangwa la Sahara (SSA). Malengo haya yanaangazia mapengo muhimu ya ujuzi, vikwazo vya ushiriki, na mbinu bora zilizopo, na hivyo kutengeneza msingi muhimu wa maendeleo ya rasilimali hii ya kufundisha. Kwa kujenga juu ya matokeo haya, moduli inahakikisha kwamba mwongozo, zana, na mikakati inayotoa inatokana na ushahidi, inafaa kimazingira, na inajibu moja kwa moja changamoto halisi zinazowakabili wanawake wajasiriamali katika kilimo. Mbinu hii inahakikisha kwamba watumiaji wanaweza kutumia suluhisho za vitendo zinazoshughulikia mapengo katika maarifa, kuongeza ujuzi, na kukuza fursa za ukuaji na uvumbuzi katika miradi yao ya biashara ya kilimo.

Kitabu/moduli hii imeundwa kwa ajili ya wanawake katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara (SSA) wanaotaka kuimarisha ushiriki na mafanikio yao katika kilimo na biashara ya kilimo. Kinalenga hasa wakulima wanawake, wakulima, na wajasiriamali wanaotamani ambao wanakabiliwa na vikwazo katika kupata rasilimali, ardhi, na fedha. Moduli hii pia inalenga wanawake wanaotaka kuboresha mbinu zao za kilimo, kutumia zana za kidijitali, na kujenga biashara endelevu za kilimo. Zaidi ya hayo, inawasaidia wanawake wanaotaka kukuza ujuzi wa ujasiriamali, mipango ya biashara, na uongozi ndani ya mnyororo wa thamani wa kilimo. Kwa kushughulikia mahitaji haya, kitabu hiki kinatoa mwongozo wa vitendo, mikakati, na maarifa ya kuwawezesha wanawake kukuza biashara zao za kilimo na kuunda athari muhimu katika jamii zao.

Lengo kuu la moduli hii ya kufundisha ni kuwawezesha wanawake katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara (SSA) kujenga na kupanua biashara endelevu za kilimo kwa kutumia zana za kidijitali, mbinu za kilimo zinazozingatia mabadiliko ya tabianchi (CSA),

na mikakati madhubuti ya ujasiriamali. Zaidi ya hayo, moduli hii inalenga kuwapa wanawake ujuzi wa vitendo na unaoweza kutekelezwa katika kilimo cha kidijitali na maendeleo ya biashara, kukuza maendeleo ya uongozi, na kuhimiza ushiriki hai katika minyororo ya thamani ya kilimo. Pia inalenga kushughulikia vikwazo vya kifedha, kitamaduni, na kimuundo, ikiwa ni pamoja na changamoto zinazohusiana na umiliki wa ardhi, upatikanaji wa mikopo, na kuingia sokoni, kuhakikisha kwamba wanawake wanasaidiwa kikamilifu ili kustawi kama wajasiriamali wa kilimo na waleta mabadiliko katika jamii zao.

ORODHA YA VIFUPISHO

AfCFTA - Eneo la Biashara Huria la Bara la Afrika

CSA - Kilimo Kinachozingatia Hali ya Hewa

MAAIF - Wizara ya Kilimo, Viwanda vya Wanyama na Uvuvi

Jumuiya ya Afrika Mashariki - Jumuiya ya Afrika Mashariki

SSA - Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara

GCM - Mifumo ya Hali ya Hewa Duniani

Pato la Taifa - Pato la Taifa

Wizara ya Elimu na Michezo

BTVET- Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi wa Biashara

Ushirikiano wa PPP- Sekta binafsi ya umma

PDM- Mfumo wa maendeleo ya Parokia

Shirika Lisilo la Kiserikali (NGO)

DIT - Kurugenzi ya Mafunzo ya Viwanda

VET - Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi

VSLA- Vyama vya Mikopo ya Akiba ya Vijiji

Chama cha Masoko ya Kahawa cha UCDA-Uganda

EU - Umoja wa Ulaya

Elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi ya TVET

ILO - Shirika la Kazi Duniani

OECD - Shirika la Ushirikiano wa Kiuchumi na Maendeleo

UTANGULIZI

Mradi huu unalenga kushughulikia changamoto zinazotokana na mabadiliko ya tabianchi na kutolingana kwa mara kwa mara kati ya mahitaji ya kazi na ujuzi unaotolewa na mifumo ya elimu na Mafunzo ya Ufundi Stadi (VET) na ujuzi unaotolewa na elimu na mifumo ya ufundi stadi na mafunzo. Malengo yake ni kuimarisha uwezo wa watoa huduma za VET ili wawe na vifaa bora vya kushirikiana na vyama vya biashara na makampuni katika sekta ya kilimo, kuboresha ubora na mwitikio wa VET, katika nchi za tatu, kwa maendeleo ya kiuchumi na kijamii yanayohusiana na mabadiliko ya tabianchi na kukabiliana na hali hiyo na kuongeza umuhimu wa soko la ajira wa utoaji wa ujuzi na kuoanisha utoaji wa VET na mikakati ya maendeleo ya ndani, kikanda na kitaifa inayohusiana na mabadiliko ya kijani kibichi, kidijitali na jumuishi. Mabadiliko ya kijani kibichi yanahitaji kuwa kitovu cha mabadiliko ya elimu ya ufundi nchini Kenya, Nigeria, Uganda na Msumbiji na kilimo kinahitaji kuhama kutoka kilimo cha kujikimu kilichoenea hadi shughuli zinazozingatia hali ya hewa, mapato chanya na zinazozalisha ajira.

Malengo hayo yatafikiwa kupitia uchambuzi wa hali ya juu wa mbinu bora za mafunzo ya ufundi stadi katika kilimo endelevu na mbinu bora za ufundishaji na programu za VET kwa mbinu za kilimo zenye manufaa kwa mazingira katika nchi za Umoja wa Ulaya (EU), uundaji wa programu ya mafunzo ili kuongeza uwezo endelevu wa wakulima wadogo, muundo wa programu ya kufundisha inayotegemea TEHAMA inayoshughulikia mahitaji ya wakulima wanawake katika uboreshaji wa mashamba, uvumbuzi na mwelekeo wa soko, pamoja na kukuza ujasiriamali, kuanzisha vikundi vya kazi vya taasisi za VET, makampuni ya sekta binafsi na wakulima wanawake kwa ajili ya kubuni programu ya VET, kupanga shughuli za kubadilishana kimataifa kwa ajili ya walimu na wafanyakazi wasio walimu wa watoa huduma za VET ili kukuza ujifunzaji wa pamoja na shughuli za usambazaji zinazolenga kupunguza na kukabiliana na mabadiliko ya hali ya hewa, bioanuwai kwa ushiriki wa sekta binafsi.

Kwa kurejelea Ripoti ya Pengo (D3.1) katika nchi nne washirika wa SSA (Nigeria, Uganda, Kenya, na Msumbiji), matokeo ya vikundi lengwa yanaonyesha pengo linaloendelea kati ya nia ya sera na athari za vitendo katika kukuza ushiriki wa wanawake na vijana katika kilimo kinachozingatia mabadiliko ya tabianchi na endelevu. Ingawa nchi zote zina sera, programu, au mifumo ya kitaasisi inayotambua jukumu muhimu la wanawake na vijana, ufanisi wao unadhoofishwa kwa kiasi kikubwa na usambazaji dhaifu, uelewa mdogo, huduma duni za ugani, na ushirikishwaji duni wa walengwa katika michakato ya kubuni na kufanya maamuzi ya sera.

- Nigeria na Kenya zina sifa ya uelewa mdogo wa watu wa kawaida na kutengwa kutoka kwa mipango inayoongozwa na serikali, huku mashirika yasiyo ya kiserikali na mashirika ya kimataifa yakichukua jukumu linaloonekana zaidi katika mafunzo na uwezesaji.

- Uganda inaonyesha uwepo mkubwa wa sera na programu za serikali, lakini inapambana na utekelezaji usio kamili, vikwazo vya kitamaduni, na vikwazo vya rasilimali vinavyopunguza ushiriki wenye maana.
- Msumbiji inajitokeza kwa mbinu shirikishi zaidi za mawasiliano na zinazozingatia muktadha na maboresho ya taratibu katika uongozi wa wanawake, ingawa upatikanaji wa ardhi, fedha, teknolojia, na masoko bado ni mdogo. Kwa ujumla, wanawake na vijana katika nchi zote ni wahusika hai katika minyororo ya thamani ya kilimo na wanaonyesha ustahimilivu dhidi ya mishtuko ya hali ya hewa, lakini kutafsiri shirika hili kuwa uwezeshaji endelevu kunahitaji mbinu za sera kuanzia mwanzo hadi mwisho, ujenzi wa uwezo unaolengwa, upatikanaji bora wa rasilimali, na uratibu imara kati ya serikali, jamii, na sekta binafsi.

Kwa Nini Uwezeshe Wanawake Katika Biashara ya Kilimo

Kuwawezesha wanawake katika kilimo biashara ni njia ya kimkakati ya kilimo endelevu na maendeleo jumuishi, kwani wanawake wana jukumu kuu katika uzalishaji wa kilimo, usimamizi wa maliasili, na mifumo ya chakula. Wanawake wanapopata usawa katika upatikanaji wa ardhi, fedha, ujuzi, teknolojia, na masoko, uzalishaji wa kilimo huongezeka, mbinu zinazozingatia mabadiliko ya tabianchi hupitishwa kwa upana zaidi, na usalama wa chakula na lishe wa kaya unaimarika. Biashara ya kilimo inayoongozwa na wanawake pia huchochea ajira vijijini, maendeleo ya minyororo wa thamani, na kupunguza umaskini, huku uongozi wa wanawake ukiimarisha ufanyaji maamuzi na utawala ndani ya taasisi za kilimo. Kwa ujumla, kuwekeza katika uwezeshaji wa wanawake hutoa faida pana za kijamii, kiuchumi, na kimazingira ambazo ni muhimu kwa ukuaji endelevu na jumuishi wa kilimo.

Mapengo na Vikwazo kwa Wanawake katika Biashara ya Kilimo huko SSA:

Mapengo na vikwazo mbalimbali kwa wanawake katika biashara ya kilimo huko SSA vilitambuliwa.

- Nchini Nigeria, wanawake wanakabiliwa na uelewa mdogo wa sera zinazokuza ushiriki wao katika kilimo endelevu na kinachozingatia mabadiliko ya tabianchi, kwani mipango ya serikali mara nyingi huwa ya juu na haiwasilishwi kwa ufanisi. Upatikanaji wa ardhi, fedha, na pembejeo za kisasa za kilimo ni mdogo kutokana na kanuni za kitamaduni, gharama kubwa, na vikwazo vya urasimu. Huduma za ugani na usaidizi wa kiufundi haziendani, huku ufikiaji wa soko ni duni, na teknolojia za kidijitali au bunifu zinapatikana kwa uchache. Ushiriki wa wanawake katika kufanya maamuzi ni mdogo, hasa katika ngazi ya serikali, licha ya ushiriki hai katika maamuzi ya ngazi ya shamba. Matukio makubwa ya hali ya hewa yanatishia zaidi tija, huku usaidizi mdogo wa kukabiliana na hali hiyo ukitolewa.

- Kwa Uganda, wanawake wanakabiliwa na utekelezaji mdogo wa sera za kilimo na ushiriki mdogo katika kufanya maamuzi kutokana na vikwazo vya kitamaduni, kisiasa, na kijinsia. Upatikanaji wa rasilimali kama vile ardhi, fedha, na pembejeo ni mdogo, huku huduma za ugani na usaidizi wa kiufundi zikiwa chache na hazifadhiliwi kwa usawa. Fursa za elimu na mafunzo zipo lakini mara nyingi hushindwa kuwafikia wanawake wengi kutokana na ufadhili, urasimu, na changamoto za vifaa. Wanawake wanakabiliwa na vikwazo duni vya upatikanaji wa soko na miundombinu, na mishtuko ya hali ya hewa huzidisha udhaifu, ingawa baadhi ya programu za serikali na mashirika yasiyo ya kiserikali hutoa teknolojia zinazobadilika na usaidizi wa kifedha.
- Nchini Kenya wanawake hukabiliwa na ufahamu mdogo wa sera na ushirikishwaji mdogo katika kufanya maamuzi, unaozidishwa na kanuni za kitamaduni na matarajio ya kijamii. Upatikanaji wa ardhi, mikopo, na teknolojia ni mdogo, na mafunzo ya kilimo au warsha mara nyingi huwalenga wakulima wakubwa, bila kuwajumuisha wakulima wadogo. Huduma duni za ugani, mitaala iliyopitwa na wakati, na uelewa mdogo wa kidijitali huzuia upatikanaji wa ujuzi. Vikwazo vya soko, miundombinu duni ya vijijini, na matukio mabaya ya hali ya hewa hupunguza zaidi uwezo wa wanawake kushiriki kikamilifu katika kilimo biashara, licha ya baadhi ya hatua za serikali na mashirika yasiyo ya kiserikali kama vile programu ndogo za fedha na kampeni za uhamasishaji.
- Hatimaye, Msumbiji inakabiliwa na changamoto katika kupata ardhi, fedha, na teknolojia za kisasa za kilimo kutokana na gharama kubwa, ugumu wa kisheria, na utekelezaji mdogo wa sera. Vikwazo vya kitamaduni vilizuia ushiriki wa kufanya maamuzi kihistoria, ingawa elimu na uingiliaji kati wa asasi za kiraia umeanza kuboresha ushirikishwaji. Upatikanaji wa mafunzo, huduma za ugani, na uhusiano wa soko hauna usawa, na matukio makubwa ya hali ya hewa kama vile vimbunga na mafuriko yanatishia tija. Licha ya juhudi za serikali na sekta binafsi kutoa taarifa, ukuzaji wa ujuzi, na teknolojia zinazoweza kubadilika, ushiriki wa wanawake katika minyororo ya thamani na mazoea yanayozingatia hali ya hewa bado unazuiliwa na vikwazo vya kimfumo, miundombinu, na kijamii na kitamaduni.

Vikwazo vya uwezeshaji wa wanawake katika kilimo biashara na Jinsi vikwazo hivi vinavyoathiri fursa za ujasiriamali wa wanawake

Wanawake katika SSA wanakabiliwa na vikwazo vikubwa vya uwezeshaji katika biashara ya kilimo, ambavyo hupunguza moja kwa moja fursa zao za ujasiriamali. **Upatikanaji mdogo wa ardhi na rasilimali** inawazuia wanawake kupanua shughuli za kilimo, kubadilisha mazao, au kuwekeza katika kuongeza thamani, na

kuwaacha wakijishughulisha na mashamba madogo na uzalishaji wa kiwango cha kujikimu.

Vikwazo vya kitamaduni na kisheria, ikiwa ni pamoja na kanuni kali za kijinsia na sheria za urithi, zinazuia zaidi udhibiti wa wanawake juu ya ardhi na kufanya maamuzi, na kupunguza uhuru wao na ushawishi katika mnyororo wa thamani wa kilimo.

Vikwazo vya kifedhakama vile upatikanaji mdogo wa mikopo, viwango vya juu vya riba, ukosefu wa dhamana, na uelewa mdogo wa kifedha huzuia uwezo wa wanawake kuwekeza katika pembejeo, teknolojia, au upanuzi, na kupunguza ushindani wao katika masoko.

Hatimaye, mgawanyiko wa kidijitali, unaojumuisha uelewa mdogo wa kidijitali, miundombinu duni ya TEHAMA, na vikwazo vya kumudu gharama nafuu, unawazuia wanawake kupata mbinu zinazozingatia mabadiliko ya tabianchi, majukwaa ya biashara mtandaoni, taarifa za soko, na teknolojia za kisasa za kilimo. Kwa pamoja, vikwazo hivi vinazuia uwezo wa wanawake wa kubuni, kushiriki kikamilifu katika kufanya maamuzi, kuongeza tija, na kujenga biashara endelevu za kilimo, na kuimarisha mizunguko ya kutengwa na uwakilishi mdogo katika sekta hiyo.

Muhtasari wa Mbinu ya Ufundishaji:

Mbinu ya kufundisha hutumia mfumo mchanganyiko wa kujifunza, unaojumuisha ujifunzaji mtandaoni na ndani ya eneo ili kuongeza ufikiaji na ushiriki. Washiriki wananufaika na zana za kidijitali za kujifunza kwa mbali, mazoezi shirikishi, na ufikiaji wa rasilimali, huku shughuli za vitendo zikitoa uzoefu wa vitendo katika kilimo kinachozingatia hali ya hewa, usimamizi wa kilimo biashara, na shughuli za mnyororo wa thamani. Uchunguzi wa kesi umejumuishwa ili kuonyesha matumizi halisi, na kuwawezesha wanawake na vijana kuainisha ujifunzaji katika muktadha, kuchambua changamoto, na kutumia suluhisho bunifu katika biashara zao za kilimo. Mchanganyiko huu wa maarifa ya kinadharia, ujuzi wa vitendo, na ujifunzaji wa uzoefu unahakikisha washiriki wameandaliwa kutekeleza mazoea endelevu na yenye faida ya kilimo biashara kwa ufanisi.